

STORTINGET

Representantforslag 180 S

(2017–2018)

fra stortingsrepresentantene Tore Storehaug og Steinar Reiten

Dokument 8:180 S (2017– 2018)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Tore Storehaug og Steinar Reiten om ikke å gi utvinningstillatelser i særlig verdifulle og sårbare områder

Til Stortinget

Bakgrunn

For hvert av Norges tre havområder er det utviklet forvaltningsplaner. I alle planene er det indentifisert særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) på grunnlag av ulike faglige utredninger. Disse SVO-ene er delområder i et planområde som ut fra naturfaglige vurderinger har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og/eller den biologiske produksjonen, og der mulige skadevirkninger kan være langvarige eller irreversible.

Faglig forum for norske havområder har uttalt følgende:

«Særlig verdifulle og sårbare områder er områder som har vesentlig betydning for det biologiske mangfoldet og den biologiske produksjonen i havområdet, også utenfor områdene selv. Områdene er indentifisert ved hjelp av forhåndsdefinerte kriterier hvor betydning for biologisk mangfold og biologisk produksjon har vært de viktigste.»

SVO-er er altså områder som er viktige i seg selv, men som også har en stor verdi for økosystemet i sin helhet. I den siste oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet står det følgende om de særlig verdifulle og sårbare områdene:

«aktiviteter i særlig verdifulle og sårbare områder og naturtyper skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold.»

Betydningen av vern mot akuttutslipp av olje i særlig verdifulle og sårbare områder

Norge har rike havområder med store naturverdier. Både korallrev, store fiskebestander og sjøfuglkolonier preger dyrelivet i havet. Norge har også en stor petroleumsnæring som utvinner olje og gass på norsk kontinentalsokkel. Den norske petroleumsvirksomheten opererer under strenge krav til sikkerhet og miljø og er i front på rutiner og teknologi som skal forhindre unødige miljøpåvirkninger. Likevel vil all petroleumsvirksomhet medføre en risiko for uhell og ulykker som kan ha store konsekvenser. Dette gjelder særlig i områder med store korallrev, med viktige gyteplasser for fisk eller med rike fiskeområder for sjøfugl og hval.

Sårbarheten er størst for SVO-er ved akutte utslippshendelser, særlig for SVO-ene som er valgt ut på grunn av verdier knyttet til sjøfugl og fiskegytefelt. I havområder der dyrelivet har sine viktigste leve-, gyte- og oppvekstområder mener havforskerne og de miljøfaglige etatene i Norge at risikoen er for stor for naturen, og ikke minst for de naturbaserte næringene som også finnes i de samme havområdene.

Oljeutslipp kan påvirke hele fiskebestander. Den store sildebestanden i Prins William-sundet i Alaska har fremdeles ikke kommet tilbake igjen etter Exxon Valdez-ulykken i 1989. Mange fiskeegg og -larver har stor dødelighet hvis de utsettes for selv lave oljenivåer. Den arktiske hoppekrepsen, som lever ved iskantsonen og er den biologiske motoren for næringskjeden i Arktis, er svært sårbar for petroleum. Oljeutslipp kan skade koral-ler alvorlig selv på dybder ned til 1 500 meter. Seismikk-

skyting for å kartlegge og overvåke olje- og gassreservoarer skader dyreliv direkte og har også en stor skremmeeffekt på for eksempel fisk. Seismikkskyting forstyrrer og ødelegger også hvalenes kommunikasjon over store avstander.

Økende blokktildelinger i særlig verdifulle og sårbare områder

I den oppdaterte forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten får flere SVO-er særbeskyttelse fra petroleumsvirksomhet av hensyn til sårbarhet og verdi. Men denne klausulen gjaldt kun for stortingsperioden 2009–2013. Forslagsstillerne er spørrende til dette, da områdenes viktighet og sårbarhet er uendret. Siden da har lisenser blitt tildelt i SVO-er, blant annet i iskantsonen, til tross for innspill mot dette fra regjeringens egne faginstanser.

Også forvaltningsplanen for Norskehavet fra 2009 la begrensninger på industriell virksomhet, inkludert petroleumsvirksomhet, i områdene i Norskehavet som er definert som særlig verdifulle (SVO-områder). I St. meld. nr. 37 (2008–2009) ble det understreket at en ny vurdering av hvorvidt områdene skulle åpnes for petroleumsvirksomhet, skal legge vekt på opparbeidet ny kunnskap om området. I den oppdaterte forvaltningsplanen for Norskehavet er det beskrevet vesentlig ny kunnskap om en rekke SVO-er, blant annet med funn av nye korallforekomster i de sårbare områdene Froan/Sularevet og Iverryggen samt nye svampsamfunn og sjøfjærkolonier. Den nye kunnskapen som er tilkommet om SVO-er i Norskehavet, tilsier at disse er områder som har større krav på beskyttelse enn ved forrige oppdatering av forvaltningsplanen.

Forslagsstillerne mener det er uheldig at regjeringen gjennom forvaltningsplanen for Norskehavet har åpnet flere SVO-er for olje- og gassaktivitet før en oppdatert marin verneplan er lagt frem, slik som regjeringsplattformen har fastslått vil skje innen 2020. Dette inkluderer blant annet de to SVO-ene Froan-Sularevet og Iverryggen. Dette er to områder som er med i den opprinnelige verneplanen for marine verneområder, men som ikke har vern etter naturmangfoldloven per i dag.

Områdene er beskyttet i henhold til havressursloven, men dette vernet gjelder kun for fiskeriaktivitet. Det er spesielt alvorlig at regjeringen nå ønsker å åpne for oljeaktivitet, når den fremlagte forvaltningsplanen viser at det er tilkommet ny kunnskap om de verdifulle naturverdiene både på Sularevet og Iverryggen. Forslagsstillerne er også uenig i at regjeringen har tildelt blokk 6307/2 og 6307/5, som ble gitt i TFO 2017 (tildeling i forhåndsdefinerte områder). Disse ligger i området mellom Mørefeltene og Sularevet, og bare 10 km fra land. Både Miljødirektoratet og Havforskningsinstituttet har frarådet petroleumsvirksomhet i dette området. Forslagsstillerne mener disse blokkene må trekkes tilbake.

Hele 105 blokker har så langt blitt tildelt i SVO-er. Dette har skjedd over tid, men i større grad i den senere tid. Det vil være grunn til å tro at fordi det er stadig mindre tilgang på nye arealer, vil det bli et økt press på SVO-ene. Dette er nesten uten unntak i strid med faglig anbefaling. TFO-tildelingene i 2017 viser dette, der 13 av 75 nye blokktildelinger er tildelt i til sammen ni SVO-er.

Menneskelig aktivitet truer natur i særlig verdifulle og sårbare områder. I slike havområder må hensynet til naturverdiene veie tyngre enn olje- og gassvirksomhet. Forslagsstillerne mener derfor man bør unngå å igangsette petroleumsvirksomhet i områdene som er utpekt for deres sårbarhet og særverdi for det videre økosystemet.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen utarbeide en ny forskrift i petroleumsløven som fastslår at i særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) skal naturverdiene veie tyngre enn olje- og gassvirksomhet. I slike definerte SVO-er skal det ikke tildeles utvinningstillatelser.
2. Stortinget ber regjeringen trekke tilbake tildelingene av blokk 6307/2 og 6307/5, som ble gitt i TFO 2017 (tildeling i forhåndsdefinerte områder).

22. mars 2018

Tore Storehaug

Steinar Reiten